

Sygn. akt VIII U 1733/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Magdalena Kimel
Protokolant:	Justyna Jarzombek

po rozpoznaniu w dniu 6 października 2017 r. w Gliwicach

sprawy R. P. (P.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania R. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 1 września 2016 r. **nr** (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu R. P. prawo do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z art. 110a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 grudnia 1998r. poczynając od dnia 1 sierpnia 2016r.,
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz ubezpieczonego kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSR del. Magdalena Kimel

Sygn. akt VIII U 1733/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 września 2016 r. o numerze (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu R. P. (P.) prawa do ponownego przeliczenia podstawy wymiaru emerytury na podstawie art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W uzasadnieniu decyzji wskazał, iż wyliczony dla ubezpieczonego, w oparciu o przedstawione przez niego dowody, maksymalny wskaźnik wysokości podstawy wymiaru obliczony z dwudziestu najkorzystniejszych lat z całego okresu ubezpieczenia wyniósł 204,78 % i tym samym okazał się niższy od wymaganego w art. 110a wskaźnika o wartości 250 %. Za okresy nieudokumentowanego wynagrodzenia tj. lata 1965-1979, organ rentowy przyjął minimalne wynagrodzenie.

W odwołaniu od powyższej decyzji, ubezpieczony domagał się jej zmiany i przeliczenia świadczenia w myśl art. 110a. Ubezpieczony wniósł także o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego na okoliczność odtworzenia zarobków uzyskiwanych w latach 1965-1979.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko i wniósł o jego oddalenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony R. P. urodził się w dniu (...) Prawo do emerytury górniczej (począwszy od 20 sierpnia 1990 r.) uzyskał decyzją organu rentowego z dnia 20 listopada 1990 r. Podstawę wymiaru świadczenia organ rentowy ustalił w oparciu o wynagrodzenia z 3 lat kalendarzowych tj. od 1986 r. do 1988 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 439,71 % i został ograniczony do 250 %.

Ubezpieczony w KWK (...) w K., procował do dnia 21 listopada 1990 r.

Następnie na skutek wniosku ubezpieczonego o przyznanie prawa do kolejnej emerytury z dnia 13 marca 2006 r., organ rentowy na podstawie decyzji z dnia 10 maja 2006 r. przyznał ubezpieczonemu prawo do nowej emerytury górniczej (począwszy od 17 grudnia 1998 r.) w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W dniu 22 sierpnia 2016 r. ubezpieczony wystąpił z wnioskiem o ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalnego na podstawie art. 110 a powyższej ustawy. Do wniosku załączył pismo (...) SA z dnia 11 sierpnia 2016 r. z informacją o braku dokumentacji płacowej sprzed 1980 r. oraz zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 11 sierpnia 2016 r. wydane przez (...) SA za lata 1980-1985 i 1989-1990.

Zaskarżoną decyzją z dnia 1 września 2016 r. o numerze (...) organ odmówił ubezpieczonemu prawa do ponownego przeliczenia podstawy wymiaru emerytury, bowiem ustalony wskaźnik podstawy wymiaru wyniósł 204,78%, tym samym nie przekroczył wymaganych 250%. Podstawa wymiaru emerytury została przeliczona w oparciu o dwadzieścia wybranych lat kalendarzowych, przy czym za lata za które ubezpieczony nie przedstawił zaświadczenia o wynagrodzeniu tj. za lata 1965-1979, organ rentowy przyjął wynagrodzenie minimalne.

Od powyższej decyzji ubezpieczony wniósł odwołanie.

W toku postępowania w niniejszej sprawie Sąd zwrócił się do (...) SA Zakładu (...), o nadesłanie kompletnej dokumentacji osobowej i płacowej ubezpieczonego za cały okres zatrudnienia w KWK (...).

Pismem z dnia 10 listopada 2016 r. (...) SA poinformowała tutejszy Sąd o braku dokumentacji płacowej ubezpieczonego sprzed 1980 r. Jednocześnie przesłała oryginał akt osobowych oraz druk Rp-7 z lat 1980-1990.

W oparciu o akta osobowe, Sąd ustalił, że w okresie od 27 kwietnia 1966 r. do 21 listopada 1990 r. ubezpieczony był zatrudniony w KWK (...) na następujących stanowiskach:

- od 27 kwietnia 1966 r. – młodszy górnik pod ziemią,
- od 2 maja 1969 r. – górnik pod ziemią,
- od 24 lipca 1971 r. – górnik kombajnista pod ziemią,
- od 1 listopada 1979 r. – górnik ścianowy pod ziemią.

Z uwagi na brak dokumentacji płacowej sprzed 1980 r. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu wynagrodzeń K. S. na okoliczność odtworzenia wynagrodzenia ubezpieczonego z okresu zatrudnienia w KWK (...) od 1966 r. do 1979 r. w oparciu o akta osobowo - płacowe ubezpieczonego, przy uwzględnieniu obowiązujących w tych okresach przepisów płacowych oraz ponownego ustalenia wysokości emerytury na podstawie art. 110 a

powyższej ustawy, przy uwzględnieniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru z dwudziestu najkorzystniejszych lat kalendarzowych wybranych z całego okresu zatrudnienia ubezpieczonego.

Na podstawie opinii z dnia 14 lipca 2017 r. skorygowanej wyliczeniami organu rentowego dotyczącymi wynagrodzenia ubezpieczonego w latach 1967, 1970 i 1974 (zdaniem organu rentowego kształtują się one za te lata kolejno w kwotach 19 969 zł, 39 691,60 zł i 69,680 zł, a nie jak przyjął to biegły w kwotach 19 968 zł, 40 004 zł, 69 760 zł), Sąd ustalił iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne R. P. wynosi:

- za rok 1966 – 12 544 zł,
- za rok 1967 – 19 969 zł,
- za rok 1968– 21 821 zł,
- za rok 1969– 36 193 zł,
- za rok 1970– 39 691,60 zł,
- za rok 1971– 52 294 zł,
- za rok 1972– 58 064 zł,
- za rok 1973 – 61 309 zł,
- za rok 1974 – 69,680 zł,
- za rok 1975 – 74 960 zł,
- za rok 1976 – 76 920 zł,
- za rok 1977 – 77 900 zł,
- za rok 1978 – 77 900 zł,
- za rok 1979 – 77 150 zł.

Biegły odtwarzając zarobki ubezpieczonego, uwzględnił zapisy w jego dokumentacji osobowej dotyczące stawek zaszerogowania, wynagrodzenia z Karty Górnika oraz deputat węglowego (w związku z zawarciem związku małżeńskiego przez ubezpieczonego w dniu 28 marca 1970 r., począwszy od 1 kwietnia 1970 r. był on uprawniony do 8 ton rocznie, wcześniej do 2 ton). Do wyliczenia wynagrodzenia biegły przyjął, że do 1973 r. normatywny czas pracy wynosił średnio 26 dni roboczych w miesiącu, a od 1975 r. średnio 25 dni roboczych.

Stosunek wynagrodzenia ubezpieczonego do średniego wynagrodzenia przedstawia się następująco (z uwzględnieniem korekt organu rentowego za lata 1967, 1970 i 1974):

Rok	Wynagrodzenie ubezpieczonego	Średnia krajowa	Stosunek wynagrodzenia ubezpieczonego do średniego krajowej (w %)
1966	12 544	23 208	54,05

1967	19 969	24 192	82,54
1968	21 821	25 272	86,34
1969	39 193	26 088	138,73
1970	39 691,60	26 820	147,99
1971	52 294	28 296	184 81
1972	58 064	30 108	192,85
1973	61 309	33 576	182,60
1974	69 680	38 220	182,31
1975	74 960	46 956	159,64
1976	76 920	51 372	149,73
1977	77 900	55 152	141,25
1978	77 900	58 644	132,84
1979	77 150	63 924	120,69
1980	138 552	72 480	191,16
1981	205 676	92 268	222,91
1982	416 594	139 572	298,48
1983	609 538	173 700	350,91
1984	736 470	202 056	364,49
1985	960 821	240 060	400,24
1986	1 247 835	289 140	431,57

1987	1 637 651	350 208	467,62
1988	2 675 447	637 080	419,95
1989	8 673 512	2 481 096	349,58
1990	29 920 904	12 355 644	242,16

Sąd ustalił, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z najkorzystniejszych dwudziestu lat wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu tj. z lat 1969-1977, 1980-1990 wynosi 260,95%.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt emerytalnych ubezpieczonego i jego akt osobowych dołączonych do akt sprawy oraz opinii biegłego sądowego K. S. z dnia 14 lipca 2017 r. k. 28-33.

Sąd częściowo podzielił wnioski płynące z opinii biegłego, dokonując korekty w wyliczeniach wskaźnika wysokości podstawy wymiaru obliczonego przez biegłego w latach 1967, 1970 i 1974, przyjmując wyliczenia dokonane przez organ rentowy w piśmie z dnia 23 sierpnia 2017 r. za prawidłowe. Zdaniem Sądu organ rentowy skorygował wysokość wynagrodzenia uzyskiwanego przez ubezpieczonego w sposób prawidłowy. Ponadto organ rentowy słusznie podniósł, iż wysokość deputatu węglowego przysługującego ubezpieczonemu w 1968 r. powinno się kształtować na poziomie 1 000 zł (2 tony x 500 zł), a nie 1 100 zł jak to wynika z opinii biegłego. Jednocześnie przyjęcie za właściwą kwotę 1 000 zł nie skutkuje obniżeniem wynagrodzenia oszacowanego przez biegłego za rok 1968 r. wynoszącego 21 821 zł, które Sąd uznał za prawidłowe.

Zgromadzony materiał dowodowy, Sąd uznał za kompletny, wiarygodny i mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych i rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie bezsporne jest, że ubezpieczony od 1990 r. jest uprawniony do emerytury górniczej, obliczonej ostatecznie w oparciu o wynagrodzenie z 3 lat, tj. od stycznia 1986 r. do grudnia 1988 r., gdzie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru został ustalony na poziomie 439,71 % i zgodnie z przepisami ograniczony do 250 %.

Przedmiotem sporu jest natomiast wysokość emerytury ubezpieczonego. Ubezpieczony złożył bowiem w dniu 22 sierpnia 2016 r. wniosek o przeliczenie emerytury w związku ze zmianą przepisów ustawy emerytalno-rentowej z dniem 1 maja 2015 r. i wprowadzeniem art. 110a.

Ustawą z dnia 5 marca 2015r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015r. poz. 552) wprowadzono zmiany w przepisach ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie z wprowadzonym wskazaną wyżej nowelizacją art. 110a ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2017.1383 j.t.) wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem art. 110 ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art. 15 ust. 5, jest wyższy niż 250 %.

Zgodnie z ust. 2 ustalenie wysokości emerytury zgodnie z ust. 1 może nastąpić tylko raz.

Art. 110a znajduje zastosowanie do przeliczenia emerytur przyznanych na starych zasadach tj. obliczonych w myśl art. 53 ustawy emerytalno-rentowej, gdzie bezpośredni wpływ na wysokość świadczenia ma kwota bazowa oraz wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była wysokość emerytury ubezpieczonego, któremu zaskarżoną decyzją odmówiono przeliczenia świadczenia. W odwołaniu ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przeliczenie świadczenia w myśl art. 110a. Ubezpieczony wskazywał, że ustalony przez ZUS w zaskarżonej decyzji wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie przekracza 250 %, ponieważ w związku z brakiem dokumentacji KWK (...) nie uwzględniono wysokich zarobków ubezpieczonego z lat 1965 – 1979.

Organ rentowy odmawiając wliczenia do podstawy wymiaru świadczenia wynagrodzenia za sporny okres w kwotach wnioskowanych przez ubezpieczonego, kierował się treścią § 21 ust. 1 rozporządzenia z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), zgodnie z którym środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Niemniej jednak przepisy rozporządzenia regulującego postępowanie o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, zawierające ograniczenia dowodowe, nie mają zastosowania w postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów. Dopuszczalnym jest, więc ustalenie wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w oparciu o dowody zastępcze (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2006 r. w sprawie I UK 179/06, opubl. w LEX nr 342283; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 21 sierpnia 2013 r., III AUa 1768/12).

Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni akceptuje stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Lublinie z dnia 4 października 2012r., w sprawie III AUa 305/12, gdzie wskazano, iż w przypadku braku dokumentacji płacowej istnieje możliwość ustalenia wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w oparciu o dokumentację zastępczą znajdującą się w aktach osobowych, takich jak umowy o pracę, angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia, wówczas można uwzględniać tylko takie składniki, które są pewne, wypłacane były w danym okresie stale i w określonej wysokości.

Ostatecznie, obliczony przez Sąd w toku postępowania sądowego (przy uwzględnieniu korekt organu rentowego) – w tym na podstawie dokumentacji osobowej ubezpieczonego – wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia z dwudziestu najkorzystniejszych lat kalendarzowych wybranych z całego okresu zatrudnienia i przypadających w KWK (...), tj. z lat: 1969-1977, 1980 -1990 wyniósł 260,95%.

Mając na uwadze powyższe, Sąd – na mocy 477¹⁴ § 2 k.p.c. – zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do ponownego przeliczenia wysokości emerytury przy zastosowaniu art. 110a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od 1 sierpnia 2016. tj. od miesiąca złożenia wniosku.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015r., poz.1804).

(-) SSR del. Magdalena Kimel